

Izložba slika

Mirjane Lehner - Dragić

Nada je zauvek ostala na Dunavu

Centar za kulturu Kladovo

28. april 2012.

Dolaskom u Nemačkoj nacionalsocijalista na vlast, krajem februara 1933, otpočelo je najstrašnije poglavlje u istoriji jevrejskog naroda - Holokaust. Na teritoriji koja je bila pod kontrolom nacističke Nemačke i njenih saveznika izvedeno je sistematsko uništenje Jevreja dostigavši, do kraja Drugog svetskog rata, broj od 6 miliona nevinih žrtava. Mnogi Jevreji rešenje za spas pokušali su da nađu odlaskom u svoju pradamovinu – Erec Izrael.

Jedan od brojnih iseljeničkih transporta, u istoriji poznat kao *Kladovski transport*, sa preko 1300 jevrejskih izbeglica iz srednje Evrope, zaustavljen je na svom putu za Palestinu decembra 1939. u srpskoj varošici Kladovo. Život pun nade u spasenje ubrzo se pretvorio u razočaranje i veliku patnju. Putnički brodovi *Car Dušan*, *Car Nikola II* i *Kraljica Marija* postali su jedini dom izbeglicama sve do njihovog izmeštanja u Šabac septembra 1940. Tu ih je zatekla nemačka okupacija aprila 1941, a potom i tragična sudbina koju niko nije slutio na početku dugog, mukotrpnog putovanja. Tokom "kaznene ekspedicije" Vermahta, oktobra 1941, ubijeni su jevrejski muškarci iz Kladovskog transporta i samog Šapca. Žene i manji broj dece odvedeni u Jevrejski logor Zemun na Beogradskom sajmištu. U proleće 1942. i oni su stradali sa ostalim zatočenicima. Spasila se samo mala grupa dece i omladinaca koja je uoči rata, sa sertifikatima za useljenje, uspeła da dođe do Svete zemlje.

Tema nestanka i spas od zaborava prisutna je u slikarstvu Mirjane Lehner – Dragić od samog početaka njenog profesionalnog stvaralaštva.

Sredinom šezdesetih godina prošlog veka, kao spoljni saradnik Arheološkog muzeja Srbije, bila je deo tima koji je radio na lokalitetima Sip, Kladovo, Lepenski vir i Hajdučka vodenica. Lepota Dunava, Đerdapske klisure i svojevrсна umetnost jedne od najvećih i najznačajnijih mezolitskih i neolitskih kultura postala je za umetnicu stalna inspiracija. Na izgled jednostavna ikonografija prirode i ostatka materijalne

kulture jedne civilizacije krila je, na simboličan način, proces nestajanja izazvan gradnjom hidroelektrane. Umetnica kaže: "Proživljavala sam ga vrlo dramatično, posebno potonuće Lepenskog vira. Čini mi se da ga i sada vidim. Imala sam potrebu kroz umetnost da ga sačuvam, da se ne zaboravi".

Istovremeno je umetnica čuvala uspomenu na svoju porodicu i svoj jevrejski narod. Ciklusima *Čipke moje tetka Erne* i *Njih ne smemo zaboraviti* nije dozvolila da sećanje na strahote koje su proživeli izbledi.

Saznanje o sudbini ljudi iz Kladovskog transporta izazvao je ekspresiju emocija predstavljenu na slikama ciklusa *Nada je zauvek ostala na Dunavu*, spajajući u jednu celinu sve prethodno doživljeno. Duboko plavetnilo neba i Dunava, oživljeno na tren svetlom gamom, sugerise na neprekidnu borbu između nade i razočarenja. Nade izražene molitvom da stari "Lepenac" neće nikada dostići dno, nade da će nevinu izbegli narod stići do Erec Izraela i razočarenja da je na kraju, ipak, sve nestalo u tmuni.

Mirjana Lehner – Dragić rođena je u Beogradu 1963. Diplomirala je na Akademiji primenjenih umetnosti, osek grafike, u klasi profesora Mihajla Petrova. Po završetku studija bavila se, pored slikarstva, ilustrovanjem i opremom knjiga i likovno-pedagoškim radom. Član je ULUPUDS-a od 1970. godine. Niz godina bila je saradnik Arheološkog muzeja Srbije, Zavoda za zaštitu kulturnih spomenika Novog Sada, Zavoda za zaštitu kulturnih spomenika Jugoslavije, Muzeja grada Beograda, Odeljenja za arheologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu. U Jevrejskoj opštini Beograd vodila je likovnu sekciju *Leon Koen*, a za pozorište *Kralj David* uradila je niz scenografija. Godišnju nagradu ULUPUDS-a dobila je za izložbe *Mostovi života* (1993), *Čipke moje tetka Erne* (2003) i *Sinagoga kao umetničko nasleđe* (2006).

Značajne samostalne i grupne izložbe:

Oblici, 1970. Beograd; *Forme*, 1970. Beograd; *Poster za dečiju sobu*, 1973. Beograd, 1974. Novi Sad; *Obnavljanje*, 1987. Vukovar; *I tu je prošao čovek*, 1988. Atina - Međunarodni kongres "Bios in the next millenium"; *Od varnice do požara*, 1990. Bor; *Dunav*, 1992. Beograd; *Mostovi života*, 1993. Beograd; *Čipke moje tetka Erne*, 1994. Beograd; *Njih ne smemo zaboraviti*, 1998. Beograd, 2000. Beograd; *Sinagoga kao umetničko nasleđe*, 2006. Pančevo, Zrenjanin, 2007. Sombor, 2008. Beograd; *Sarajevska Hagada kao inspiracija*, 2008. Beograd, 2009. Užice; *Sarajevska Hagada kao inspiracija i sinagoge*, 2011. Niš; *Put ka svetlosti*, 2011. Beograd

Izloženi radovi:

Lepenac, kombinovana tehnika 47x58

Na dnu Dunava, akvarel 49x69

Vodeni duh I, akrilik 40x50

Vodeni duh II, akrilik 40x50

Ledolomac - Gvozdena kapija, akrilik 24x30

Lepenski vir - pejzaž, ulje 32x35

Brod "Car Dušan", akrilik 50x70

Objekat u Kladovu - spomenik, akrilik 60x80

Jutarnja molitva, akrilik 60x80

"Penelopa" - proleće, akrilik 50x60

Uzaludno čekanje, akrilik 50x60

"Penelopa", ctrež olovkom 50x70

U iščekivanju - Portreti, crtež olovkom 50x66

Opet led, akrilik 50x60

Barake, crtež olovkom 40x55

Strepnja, akvarel 50x70

Dvoje, crtež olovkom 43x55

IZLOŽBA

Nada je zauvek ostala na Dunavu

AUTOR IZLOŽBE

Mirjana Lehner – Dragić

ORGANIZACIJA

Centar za kulturu Kladovo

American Jewish Joint Distribution Committee

Savez jevrejskih opština Srbije

Jevrejska opština Beograd

Centar za neformalnu edukaciju

AUTOR TEKSTA ZA KATALOG

Barbara Panić

LEKTOR

Katarina Čolović

DIZAJN KATALOGA

Barbara Panić

IZLOŽBENA POSTAVKA

Centar za kulturu Kladovo

ŠTAMPA

Samostalna grafička radnja "Lion", Beograd

JEVREJSKA OPŠTINA BEOGRAD
BELGRADE JEWISH COMMUNITY
BEOGRAD, SRBIJA
BEOGRAD, SERBIA
BEOGRAD, SRBIJA
BEOGRAD, SERBIA